

Skammens funksjon

Skamdebatt av sporet

Inger-Margrete Svendsen

Jan Reidar Stiegler kan ikke vite noe om Zemir Popovacs intensjoner. Det kan ingen av oss. Her er vi overlatt til våre egne fortolkninger, selvbevissthet og holdninger. Det er med stor glede jeg har lest Zemir Popovacs teoretiske innspill, tanker og refleksjoner om 'skam'. Det er fint og viktig at vi som fagfeller har og tar oss rom til å ytre oss om og påvirke vårt komplekse fagfelt. Men hva skaper, og hva ødelegger den gode, åpne dialogen?

En forutsetning for å våge å ytre seg er at vi som mottakere og diskusjonspartnere tar imot med en åpen, respektfull og nysgjerrig holdning. Uenighet om hele eller deler av et innlegg eller perspektiv er selvsagt berettiget og nødvendig. Men formen vi møter hverandre med, avgjør utforskningen, læringen og mangfoldet i stemmene som deltar.

Jeg opplever at Stiegler lukker dialogen ved å definere avsender av budskapet på en negativ måte

Jeg tror Jan Reidar Stiegler har gode intensjoner med innlegget *Savner akademisk ydmykheti* desemberutgaven av *Psykologtidsskriftet*. Jeg tror han når han sier at han ønsker dialog. Dialog er å bidra til åpne, trygge rom der ulike perspektiver lever, brynes og anerkjennes. Jeg tror vi er mange som gjerne vil høre på flere fagfeller som har arbeidet lenge med 'skam' og andre komplekse temaer.

Men når Stiegler hevder at Popovac instruerer et helt fagfelt, eller påstår at teksten til Popovac ikke fungerer som utgangspunkt for «konstruktiv akademisk debatt...» fordi han «...mangler nødvendig ydmykhet i sin omgang med empiri, teori og komplekse faglige begreper», opplever jeg at Stiegler lukker dialogen ved å definere avsender av budskapet på en negativ måte.

Det samme skjer når Stiegler skriver: «Popovac avfeier andre teorier uten først å demonstrere at han forstår disse teoriene, og uten å vise at de er feil. Hans påstander fremstår derfor i mine øyne mer som et forsøk på å dominere heller enn å bidra til å klargjøre.»

Dette er Stieglers egne subjektive fortolkninger. Ingen av oss kan vite noe om Popovacs intensjoner. Her er vi overlatt til våre egne fortolkninger, selvbevissthet og holdninger. Stiegler kan selv leses som en som forsøker å definere feltet. Jeg ønsker ikke å lese Stiegler slik. Min fortolkning er et valg. Når Stiegler argumenterer, synes jeg han er farlig nær å ta mannen og ikke ballen.

Det oppstår et paradoks: Stieglers måte å møte Popovacs innspill på rammes av samme kritikk som Stiegler selv retter mot Popovac. Stiegler anklager Popovac for å mangle ydmykhet, men står i fare for å blottstille samme mangel.

Jeg tror det er en forutsetning for at feltet vårt skal utvikle seg, at vi er åpne for mange stemmer, at vi imøtegår hverandre på en saklig måte. Hvis ikke, kan vi raskt skape et konformt, fattig og angstfylt ytringsrom for de få. Det er krevende å skille person og sak når engasjementet og uenigheten vekkes. Desto viktigere er det at vi møter hverandre med respekt og saklige perspektiver, og at vi ikke fristes til å definere personen vi debatterer med.